PORT OF MOERDIJK **2030**

Hét knooppunt van duurzame logistiek en procesindustrie in de Vlaams Nederlandse Delta

Excellent in duurzaamheid en veiligheid

PUBLIEKSSAMENVATTING

HAVENSTRATEGIE MOERDIJK **2030**

JULI **2014**

HAVENGEBIEDEN VLAAMS NEDERLANDSE DELTA

HAVENGEBIED

ROTTERDAM

DORDRECHT

MOERDIJK

VLISSINGEN

ZEEBRUGGE

TERNEUZEN

OOSTENDE

ANTWERPEN

GENT

HET HAVEN- EN INDUSTRIETERREIN IN 2013

Het Haven- en Industrieterrein Moerdijk heeft een unieke ligging in Noordwest- Europa. Het 2345 hectare grote terrein ligt op korte afstand van de wereldhavens van Rotterdam en Antwerpen. De haven van Moerdijk vormt de 4e zeehaven van Nederland en is de verst in het land gelegen zeehaven in Nederland. De haven is bereikbaar voor zowel zeeschepen als binnenvaartschepen. De grootste groei van de haven in de afgelopen jaren, vond plaats in de containeroverslag. Wat industrie betreft is Shell Nederland Chemie één van de bekendste bedrijven die in Moerdijk is gevestigd.

Uniek zijn ook de mogelijkheden voor de aan- en afvoer van goederen. Naast het water, de weg en het spoor, is er ook de aansluiting op het Buisleidingennetwerk Nederland. Deze buisleiding loopt vanaf Rotterdam onder het Hollandsch Diep door richting Antwerpen en heeft nabij Moerdijk een aftakking richting Zeeland en een aftakking richting Limburg en Duitsland. Deze buisleiding wordt vooral gebruikt voor de aan- en afvoer van vloeibare (petro)chemische producten en gassen.

Naast bedrijven die direct afhankelijk zijn van de zeehaven herbergt het terrein ook talloze bedrijven die gekozen hebben voor Moerdijk vanwege de goede faciliteiten en bereikbaarheid. Dit is bijvoorbeeld terug te zien aan de diversiteit van de verschillende bedrijven. Op het terrein zijn circa 400 bedrijven gevestigd. De chemie, de procesindustrie en de logistiek vormen daarin de grootste sectoren. Het terrein vormt een belangrijke bron van werkgelegenheid voor de regio. Niet voor niets zijn er bijna 17.000 mensen direct- of indirect- voor hun inkomen afhankelijk van het haven- en industrieterrein. In economische zin zorgt het haven- en industrieterrein voor een totale toegevoegde waarde van € 1,3 miljard.

INSPELEN OP TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Het haven- en industrieterrein heeft kansrijke groeimogelijkheden richting de toekomst. Groei van de haven is niet alleen goed voor de bedrijven maar betekent ook groei van de werkgelegenheid voor de regio. De groei van de haven zorgt indirect ook voor het behoud van de diversiteit van voorzieningen in de regio zoals winkels, scholen, clubs en verenigingen. In Brabant is het haven- en industrieterrein inmiddels uitgegroeid tot de 2e economische motor van de provincie.

Om groei te bewerkstelligen wil het haven- en industriegebied van Moerdijk zo goed mogelijk voorsorteren op ontwikkelingen die zich regionaal, Europees en mondiaal voordoen. Hierbij moet gedacht worden aan het toenemende belang van samenwerking tussen havens in de Vlaams Nederlandse Delta, het toenemende belang van nieuwe ICT-systemen in de logistiek, duurzaamheidtrends in de logistiek, de chemie en de energievoorziening, en het toenemende belang van recycling en hergebruik van grondstoffen.

Deze trends en ontwikkelingen bieden voor Moerdijk kansen voor verdere groei in duurzame logistiek en duurzame ontwikkeling van de chemie en procesindustrie. Punten waarin Moerdijk op dit moment al een goede uitgangspositie heeft. In nauwe samenhang hiermee is ook de realisatie van het Logistiek Park Moerdijk (LPM) in de komende jaren van groot belang.

AMBITIES VOOR 2030

Moerdijk wil in 2030 hét belangrijkste knooppunt van duurzame logistiek en duurzame chemie en procesindustrie zijn in de Vlaams Nederlandse Delta. Dit betreft het geheel van alle havens tussen Rotterdam, Antwerpen en Gent. In het realiseren van deze ambitie staan drie belangrijke punten centraal:

WAARDECREATIE

Moerdijk heeft vele kwaliteiten om meer goederenstromen naar zich toe te trekken. De Vlaams Nederlandse Delta ligt strategisch tussen de havens van Rotterdam, Antwerpen en Gent, er is ruimte voor de logistieke overslag en de chemische industrie om te groeien, er zijn vier mogelijkheden voor de aan- en afvoer van goederen en in de komende jaren wordt de sterke logistieke positie in West Brabant versterkt door de realisatie van het Logistiek Park Moerdijk. Deze groei van goederenstromen wil Moerdijk versterken door stevig in te zetten op de afhandeling van containers die via Rotterdam en Antwerpen Europa binnenkomen (extended gate strategie), het laten groeien van het aantal Europese kustvaartroutes die Moerdijk aan doen (short sea strategie) en een groei van 'groene' chemie en procesindustrie. Daarbij geldt: het gaat Moerdijk niet alleen om 'groei om de groei'. Moerdijk wil deze groeiende goederen- en productiestroom juist gebruiken om op het haven- en industrieterrein extra diensten en productiefaciliteiten te bieden, zodat er extra banen kunnen worden geschapen voor de regio. Denk aan het bewerken en assembleren van de aangekomen goederen op Moerdijk uit Azië, voordat ze verder worden vervoerd naar de eindklanten in Europa.

DUURZAAMHEID

Groei kan alleen verantwoord plaatsvinden als sprake is van verdere verduurzaming van het haven- en industrieterrein. Dit is tevens een must om concurrerend en onderscheidend te blijven binnen het stelsel van West-Europese havens en industrieterreinen. Enerzijds gaat het om energieneutraliteit van het haven- en industrieterrein. Goede voorbeelden vind je er nu al in de uitwisseling van warmte, energie, CO_2 en water tussen bedrijven onderling (de zogenaamde 'duurzame verbindingen'). Dit kan nog verder worden uitgebouwd. Anderzijds gaat het ook om de versterking van de balans tussen de groei van de haven en verbetering van de milieudruk voor de inwoners van de regio en verbetering van de natuur- en landschapswaarden in de regio. Duurzaamheid versterkt niet alleen de concurrentiepositie van de haven maar zorgt tevens ervoor dat de regio aantrekkelijker wordt om er te wonen, te recreëren en te werken.

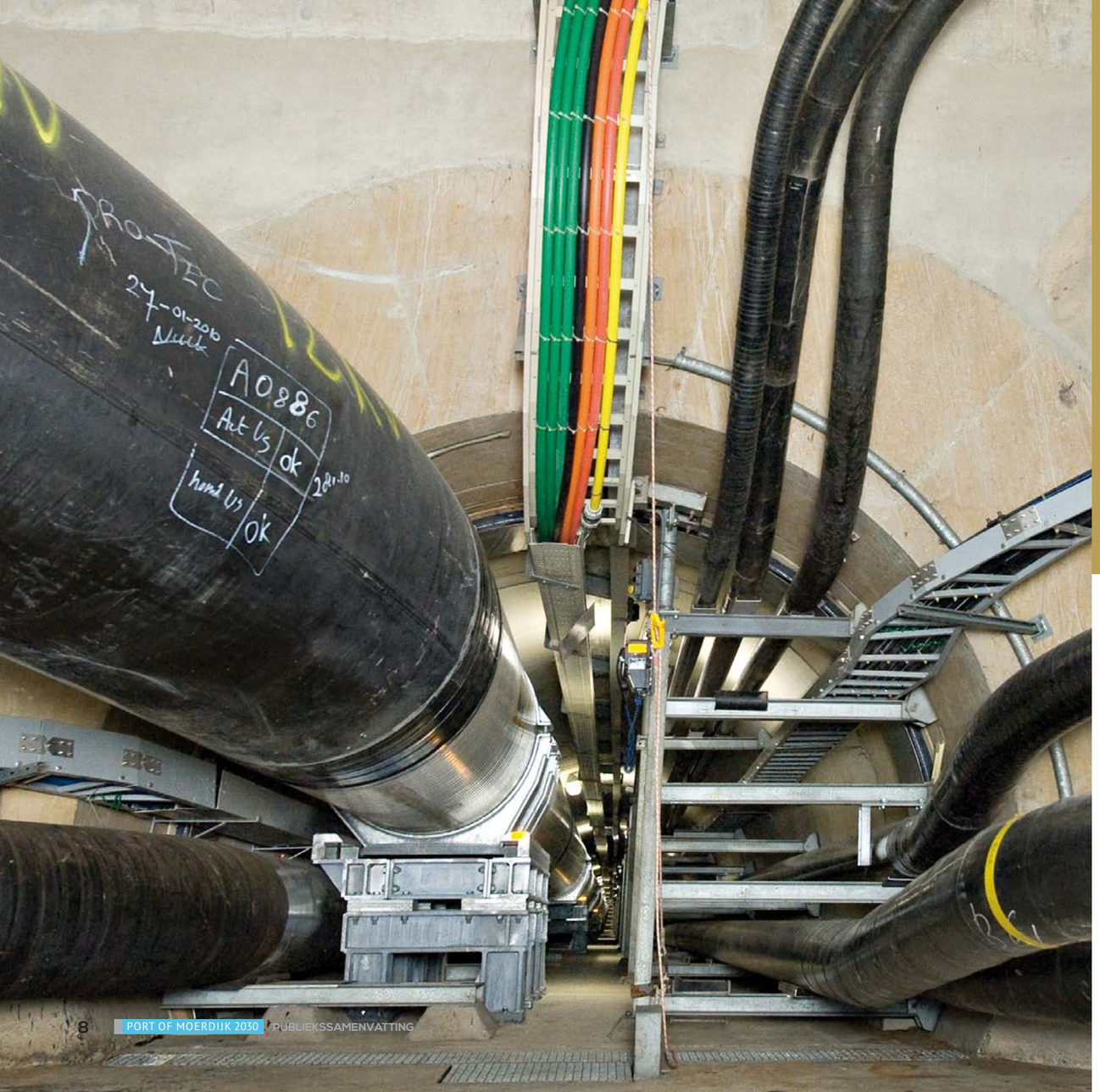

VEILIGHEID

De veiligheid voor inwoners van de omliggende gemeenten en medewerkers van de bedrijven staat anno 2014 voorop en zal ook in 2030 voorop staan. De ambitie om te groeien mag nooit ten koste gaan van de veiligheid. Inwoners van de regio moeten ook het vertrouwen hebben dat het haven- en industrieterrein veiligheid hoog in het vaandel heeft. Er wordt daarom ingezet om de aan- en afvoer van goederen meer plaats te laten vinden op veiligere en minder overlastgevende wijzen. Groei van het vervoer van vloeibare stoffen en gassen via de buisleiding en groei van de containerstromen via de binnenvaart geniet de voorkeur boven het vervoer via de weg of het spoor. Ook wordt ingezet op de versterking van de veiligheid van bedrijven en goederen op het terrein.

Een duurzame economische ontwikkeling van het Haven- en Industrieterrein Moerdijk kan alleen plaatsvinden, als dat tegelijkertijd gepaard gaat met het vergroten van leefbaarheid in de regio en het vergroten van de veerkracht en kwaliteit van natuur en omgeving. Verbetering van het ene mag niet ten koste gaan van het andere. Om dit te bereiken zal er moeten worden geïnvesteerd: in de haven, in de leefbaarheid voor de inwoners van de regio en in de natuur en het landschap van de regio.

EEN VEILIGE EN LEEFBARE REGIO

Als het om de inwoners van de regio gaat, is blijvend investeren in de veiligheid en leefbaarheid van groot belang. De verstandhouding tussen inwoners, bedrijven en overheden moet in 2030 er één zijn van een heldere rolverdeling, met transparante en eerlijke communicatie, in een open dialoog en waar geldt dat 'afspraak=afspraak'. We noemen dat een gelijkwaardig nabuurschap. Ondernemers én omwonenden geven beide invulling aan nabuurschap en zijn actief betrokken in het overleg met overheden over milieunormen en handhaving daarvan.

Groei betekent ook dat er wordt geïnvesteerd in het aantrekkelijk houden van de regio om te wonen, te werken en te recreëren. Goed wonen is daarin belangrijk: alleen dan zijn mensen bereid zich te vestigen in de regio. Om er voor te zorgen dat er in de toekomst ook voldoende en goed geschoolde medewerkers zijn voor de bedrijven op Moerdijk, moet ook worden geïnvesteerd in goede opleidingen en faciliteiten in de regio om geschoold personeel op te leiden en te behouden voor de regio. Dit vraagt om inzet van bedrijven, opleidingsinstituten en overheden.

Als opstellers van deze Havenstrategie zijn wij er van overtuigd dat een optimale realisatie van de economische ambities van de Havenstrategie verenigbaar is met een leefbare en vitale toekomst voor de regio. Daarvoor is in de definitieve Havenstrategie de balans in de 3 P's verder in evenwicht gebracht. Daarbij is meer aandacht voor gezondheid en (externe) veiligheid.

Specifiek is voor de kern Moerdijk een maatregelenpakket samengesteld, dat is gericht op de versterking van de sociale samenhang in en vitaliteit van de kern en op het herstel van vertrouwen bij de bewoners. In samenhang met een reeks collectieve maatregelen ter versterking van de leefbaarheid en vitaliteit van de kern, zijn er afspraken gemaakt over de totstandkoming van een waarborgregeling om een oplossing te bieden voor de financiële onzekerheid van de huidige inwoners met een woning. Deze regeling omvat een garantie voor de aankoop van woningen, en is er op gericht rust en stabiliteit te creëren door bewoners met een eigen woning zekerheid te bieden dat ze door de ontwikkelingen (financieel) niet in de knel komen. Daarnaast biedt de regeling de mogelijkheid invloed uit te oefenen op aan te trekken nieuwe inwoners voor de kern Moerdijk teneinde daarmee de sociale structuur van het dorp te versterken en voorzieningen levensvatbaar te houden. Daarbij is het handhaven van de huidige milieubelasting als plafond voor de kern Moerdijk een basis.

Het haven- en industriegebied van Moerdijk ligt in een kwetsbaar en landschappelijk bijzondere omgeving. Het behoud en waar mogelijk verbetering van de kwaliteiten van het karakteristieke uiterlijk en het unieke ecosysteem van de regio moeten hand in hand gaan met de groei van het haven- en industriecomplex. Dit betekent concreet het op punten behouden en herstellen van de landschapskwaliteit, aandacht voor het watersysteem en het vergroten van biodiversiteit. Ook het inspelen op klimaatveranderingen is noodzakelijk om groei plaats te kunnen laten vinden en de juiste balans tussen economie en ecologie te handhaven.

ROUTE RICHTING 2030

De realisatie van de ambities in deze Havenstrategie vergt inzet en investeringen op een groot aantal thema's en dossiers. Het Havenschap, de gemeente en de provincie doen dat niet alleen, maar betrekken daar vertegenwoordigers van de Overheden, de Ondernemers, het Onderwijs en de Omgeving bij (de eerder genoemde vier O's). Daartoe is aan deze Havenstrategie een eerste versie van het Uitvoeringsprogramma gekoppeld, dat in de navolgende bladzijden is uitgewerkt.

Deze eerste versie van dit Uitvoeringsprogramma is opgesteld met de kennis van 2014. In de komende jaren zal dit Uitvoeringsprogramma waar nodig worden aangepast aan de mate van voortgang in de realisatie, alsmede aan nieuwe omstandigheden en inzichten. De input hiervoor vindt enerzijds plaats door de mate waarin doelen worden gerealiseerd, anderzijds door de inbreng van vertegenwoordigers van de vier O's in het proces van realisatie. Deze eerste versie van het Uitvoeringsprogramma is dus geenszins een statisch programma.

De betrokkenheid van vertegenwoordigers van de vier O's, wordt uitgewerkt in een overleg- en samenwerkingsstructuur. Per thema worden de meest betrokken organisaties uitgenodigd deel te nemen aan concretisering van te realiseren doelen en de uitvoering van de daarvoor benodigde acties.

Transparantie over de voortgang in de uitvoering, vergroot het draagvlak voor het uiteindelijke resultaat. Het Havenschap zal daarom jaarlijks in haar jaarverslag een voortgangsrapportage uitbrengen waarin verslag wordt gedaan van de voortgang en eventuele aanpassingen in het Uitvoeringsprogramma.

STRATEGISCH UITVOERINGSPROGRAMMA

TRIPLE P	HOOFDTHEMA'S	DOSSIERS	TOELICHTING
A PROFIT	A1. VERSTERKEN EN UITBOUWEN TOPCLUSTERS	Logistiek cluster	Genereren waardecreatie Versterken (inter)nationaal Logistiek Cluster Aansluiten Corridorbenadering (Ten-T) Verbindingen met LPM Circulaire economie Roadmaps Topsector Logistiek
		Industrieel complex	Complementariteit Vlaams-Nederlandse Delta Genereren waardecreatie Acquisitie gericht op versterken ketenclustering Industrial Park Gebiedsgerichte clustering Biobased Economy en circulaire economie Regionale samenwerking Agro-Foodcluster/Maintenance Cluster EnergyWeb XL
	A2. VOLUMEGROEI OVERSLAG	Extended gate positie uitbouwen	Afspraken met havenbedrijven Rotterdam, Antwerpen, Zeeland en inlandhavens Brabant Aansluiten Corridorbenadering (Ten-T programma)
		Short sea positie uitbouwen	Short Sea strategie ontwikkelen
		Industrieel complex uitbouwen	Ketenpositie in de Vlaams Nederlandse Delta versterken Verduurzamen mede in relatie met ontwikkelingen bio based economy
	A3. VERSTERKEN VERVOERSMODALITEITEN	Verbeteren spoorinfra en ontsluiting	Railcontainerterminal Aansluiting op hoofdspoor Verbinding met LPM Veiligheid spoor Programma Shift2Rail/Spooragenda
		Uitbreiden capaciteit Buisleidingstraat	Knelpunten tunnelpassages oplossen Capaciteitsuitbreiding
		Vernieuwing en upgrading modaliteiten	Samenhangend investeringsplan vervoersmodaliteiten met regio, provincie en rijk
	A4. NETWERKPOSITIE BINNEN VLAAMS-NEDERLANDSE DELTA	Verzelfstandiging Havenschap	Herijking governancestructuur Strategische Deelnemingen en Grensoverschrijdend overleg
		Regeldruk en vergunningverlening	Experimenteerzone vergunningen Maatwerkaanpak regeldruk (BOZ)
		Kennisstrategie	Smartports (verbinden Havennetwerk met wetenschappelijk netwerk) en samenwerking Dinalog

STRATEGISCH UITVOERINGSPROGRAMMA

TRIPLE P	HOOFDTHEMA'S	DOSSIERS	TOELICHTING
B PEOPLE	B1. GOED 'NABUURSCHAP' MET OMGEVING	Overlegstructuur en communicatie	Georganiseerd overleg met omwonenden Structurele samenwerkingsverbanden tussen bewoners,bedrijven en overheden Organiseren onderlinge bekendheid bedrijven-bewoners Transparante informatievoorziening en communicatie Afstemming normstelling en randvoorwaarden emissies
	B2. VOLKSGEZONDHEID	Objectieve en subjectieve gezondheid omwonenden	Bevorderen geestelijk en lichamelijk welzijn van omwonenden (Onafhankelijke)monitoring gezondheid
	B3. REGIONALE AANTREKKINGSKRACHT	Leefbaarheid omliggende kernen	Inzetten van economische revenuen ten behoeve van vitaliteit en leefbaarheid omliggende kernen Leefbaarheidscompensatiefonds Duurzame verbindingen tussen bewoners en bedrijven (bijv. energievoorziening) Instandhouding sociale voorzieningen Opstellen en uitvoeren Gebiedsplannen Realiseren maatregelenpakket kern Moerdijk (inclusief Waarborgregeling)
		Wonen en recreëren	Woningbouwopgave vaststellen Nieuwe attractieve woonmilieus Vergroten recreatieve kwaliteit Opwaardering cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten Binding jongeren aan de regio Levensloopbestendigheid Marketing en wervingscampagnes
	B4. ONDERWIJS EN ARBEIDSMARKT	Versterken aansluiting arbeidsmarkt en onderwijs	Dedicated beroepsonderwijs Borgen aansluiting kwalitatief en kwantitatief arbeidsaanbod Werkgelegenheidscreatie Versterken Regionale samenwerking Samenwerking Maintenance Cluster Accommoderen buitenlandse arbeidskrachten bij tekorten

STRATEGISCH UITVOERINGSPROGRAMMA

TRIPLE P	HOOFDTHEMA'S	DOSSIERS	TOELICHTING
C PLANET	C1. VEILIGHEID	Borging van kwaliteit en transparantie	Voortbouwen op basis "Actieprogramma Veiligheid" Transparante en scherpe normstelling Vergunningverlening en handhaving milieukwaliteit (RUD)
		Externe veiligheid vervoersstromen	Spoor (rangeerfaciliteiten en doorgaand spoor) Water (Scheepsvaartverkeer) Substitutie naar Groene/Veiligere vervoersmodaliteiten
	C2. MILIEU EN DUURZAAMHEID	Beperken emissies Energieneutraliteit	Ecologische footprint verkleinen MVO volgens certificering koplopers (ISO 26000) Natuurmanagementplan (Natura 2000) Groene omlijsting Verbinding agrarische sector met haventerrein Emissiereductie Compensatiegelden CO2 Aansluiten op integrale structuurvisie West-Brabant
		Duurzaam ruimtegebruik	Uitwerken herstructurerings- en intensiveringsopgave (bestuursovereenkomst Moerdijk MeerMogelijk)
	C3. DUURZAME ENERGIE	Verduurzaming van de energievoorziening Benutting Kringlopen	Sluiten decentrale ketens Uitbouwen en doorontwikkelen programma Duurzame Verbindingen Aansluiting gezamenlijk actieplan Energie (BOZ) Duurzame energieopwekking Haalbaarheid mogelijkheden alternatieve energie Energieverbindingen met andere industrieën Uitwisseling reststromen
	C4. WATERSYSTEEM	Klimaatbestendigheid Waterkringloop Afvalwaterstromen	Waterkwaliteit Kwaliteits- en kwantiteitsverbetering waterhuishouding

Het volledige rapport kunt u vinden op
http://www.havenvanmoerdijk.nl/nl/havenstrategie-2030.htm

Een papieren exemplaar van het rapport kunt u opvragen via mailadres
havenstrategie@moerdijk.nl.

COLOFON

STUURGROEP

Jac Klijs	Burgemeester gemeente Moerdijk
Thomas Zwiers	Wethouder gemeente Moerdijk
Yves de Boer	Gedeputeerde provincie Noord-Brabant
Bert Pauli	Gedeputeerde provincie Noord-Brabant

KERNTEAM

Ferdinand van den Oever	Directeur Havenschap Moerdijk
Erik van Merrienboer	Directeur Strategie & Beleid provincie Noord-Brabant
Willy Wagenmans	Programmamanager Deelnemingen provincie Noord-Brabant
Edwin Alderliesten	Programmamanager Haven gemeente Moerdijk
Joost Frijters	Projectleider

B&A GROEP

Oscar Papa
Honny de Gucht
Jesse Hoogenbosch

COMMISSIE VAN ADVIES

Ed Nijpels
Marike van Lier Lels
Pieter van Geel

Vormgeving & productie:
COPYCAAL.nl, Raamsdonksveer

CONTACT

Projectleiding Havenstrategie Moerdijk 2030
Postbus 4
4760 AA Zevenbergen

T 14 0168
E havenstrategie@moerdijk.nl
I www.moerdijk.nl

gemeente Moerdijk

havenschap MOERDIJK

Provincie Noord-Brabant